

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
25 januari 2022

Ons kenmerk
PZH-2022-796727008
DOS-2016-0006773

Bijlagen
11

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Vaststelling Molenbiotooprapporten 2022

Geachte Statenleden,

In Zuid-Holland staan 225 historische windmolens die zich in een brede maatschappelijke belangstelling mogen verheugen. Als provincie zetten we er op in om die molens in goede staat te behouden. Voor een duurzame instandhouding is het van cruciaal belang dat de molens kunnen draaien, waarvoor vrije windvang nodig is. De bescherming van de windvang wordt momenteel geregeld in de gemeentelijke bestemmingplannen en in de toekomst in het gemeentelijke omgevingsplan.

Provinciaal belang

De provincie Zuid-Holland ziet de bescherming van de windvang ook als een provinciaal belang. Daartoe zijn in de Omgevingsverordening regels opgenomen, die gemeenten dienen te verwerken in genoemde ruimtelijke plannen. Vanwege het maatschappelijk belang van met name woningbouw, is het in de afgelopen tijd voor een beperkt aantal molens onhoudbaar gebleken om de windvang te garanderen. Een ontheffing verlenen, die het afwijken van de regels ter bescherming van de molenbiotoop mogelijk maakt, was dan de enige optie. Met het oog op de nieuwe Omgevingswet is gezocht naar een werkwijze waarbij in goed overleg gezocht kan worden naar een goede ruimtelijke inpassing van de molenbiotopen. In de herziene Omgevingsverordening, zoals die op 2 februari bij PS ter besluitvorming heeft gelegen, zijn daartoe voor 6 extra molens bijzondere molenbiotopen aangewezen. Als handreiking voor de ruimtelijke inpassing zijn molenbiotooprapporten opgesteld, waarin de waarden van de betreffende molenbiotopen zijn beschreven en visueel vastgelegd. De achterliggende gedachte is dat de rapporten hierdoor positief kunnen bijdragen aan de te voeren discussie over het op een goede manier ruimtelijk inpassen van de molen en bijbehorende molenbiotoop in de omgeving waar deze gelegen is. Vaststelling van de molenbiotooprapporten is de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten.

GS besluit

Met deze brief informeren wij u over ons besluit van 25 januari 2022 om 11 molenbiotooprapporten vast te stellen die horen bij de Herziening 2021 Omgevingsbeleid. Naast

de 6 aan te wijzen bijzondere molenbiotopen, zijn er ook molenbiotooprapporten opgesteld voor de 5 al aangewezen bijzondere molenbiotopen. Daarnaast voorziet de herziening van het omgevingsbeleid onder meer in de aanpassing van de toelichting op de Omgevingsverordening, voor zover die betrekking heeft op de regels die in de verordening zijn opgenomen ter bescherming van de molenbiotopen van de Zuid-Hollandse traditionele windmolens.

Bijzondere molenbiotopen

In de vigerende Omgevingsverordening zijn onder artikel 6.25 de regels ter bescherming van de Zuid-Hollandse molenbiotopen vastgelegd. Hierin worden onder lid 2b bijzondere molenbiotopen gedefinieerd. In de huidige situatie gaat het om vijf molens die een dergelijke molenbiotoop hebben aangewezen gekregen. Het gaat om de Sluismolen en de Hoge Tiendwegmolen in Streefkerk, de Jonge Sophia in Groot-Amers, de A-1 in Bleiswijk en molen nr. 6 in Moerkapelle. Het betreft in sommige gevallen een incomplete molen, in een ander geval een verplaatste en gecombineerde molen. Tot op heden geldt binnen de molenbiotoop van deze molens een afwijkend regime, anders dan de zogenaamde 1/100 en/of 1/30 regel. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dienen molen en molenbiotoop op een goede wijze ruimtelijk worden ingepast. De provincie heeft niet nader geformuleerd wanneer aan deze voorwaarde wordt voldaan. Feitelijk en juridisch gezien wordt de betreffende gemeente vrij gelaten om bij toetsing invulling te geven aan de gestelde voorwaarde.

Botsende belangen

De aanleiding van het opstellen van de molenbiotooprapporten is tweeledig. Enerzijds is er sprake van een toename van het aantal plannen voor hoogbouw in stedelijk gebied, in het bijzonder rond stationslocaties. Het vigerende beleid voor molenbiotopen laat zich moeilijk verenigen met de ambities en maatschappelijke behoeften in dergelijke hoog dynamische stedelijke zones. De flexibiliteit ontbreekt in de procedure om tot een goede ruimtelijke inpassing te komen van de molen met bijbehorende molenbiotoop, waarbij alle kansen benut worden. Dit omdat de procedure er niet op is ingericht om hierover de discussie te voeren met alle belanghebbende partijen. Zeker in de molenrijke stad Leiden is een dergelijke gang van zaken meerdere malen voorgevallen en heeft de op 3 juni 2019 door het Rijk, provincie Zuid-Holland en de betrokken gemeenten ondertekende (derde) woondeal directe aanleiding gegeven om kritisch naar het bestaande beleid te kijken.

Aangescherpte wetgeving

Anderzijds is er sprake van beperkte juridische en bestuurlijke ruimte voor het verlenen van een ontheffing van de regels ten aanzien van de molenbiotopen in de Omgevingsverordening, vanwege aangescherpte wetgeving. Ontheffing verlenen mag enkel geschieden in incidentele situaties, terwijl voor de ruimtelijke ontwikkelingen in het stationsgebied in Leiden keer op keer ontheffing wordt aangevraagd. In dit geval is dus sprake van een voorzienbare ontwikkeling die vraagt om een andere aanpak. Dit naast de vraag of het provinciale bestuur een dergelijke gang van zaken wenselijk acht en de gedachte dat vele ontheffingen ten aanzien van dezelfde specifieke regels deze op zichzelf minder krachtig en ook minder geloofwaardig maken.

Uitwerking

Vanwege het bovenstaande is eind 2019 advies aangevraagd bij de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit. Dit heeft geresulteerd in het rapport 'Molens in beeld, advies beleid molenbiotopen in Zuid-Holland' dat op 15 mei 2020 is voorgelegd aan de gedeputeerden Koning en De Zoete. Laatstgenoemden zijn positief gestemd over het advies en geven opdracht tot een nadere uitwerking, waarbij wordt voorgesorteerd op het aanwijzen van 6 extra bijzondere molenbiotopen. Het gaat hierbij om vier Leidse molens (De Valk, De Put, de Maredijkmolen en De Herder) gelegen in het stationsgebied en twee Haagse molens (de Nieuwe Veenmolen en de Laakmolen) in een sterk verstedelijkt gebied. De rapporten zijn vervolgens door vereniging Dorp, Stad en Land opgesteld, uitgewerkt en vormgegeven. Er is bovendien een zorgvuldig participatieproces doorlopen met alle betrokken moleneigenaren. Zij hebben allen bijgedragen aan de totstandkoming van de inhoud van de rapporten en zijn van tevoren uitvoerig gehoord. De interviews in de bijlagen zijn hiervan een tastbaar resultaat.

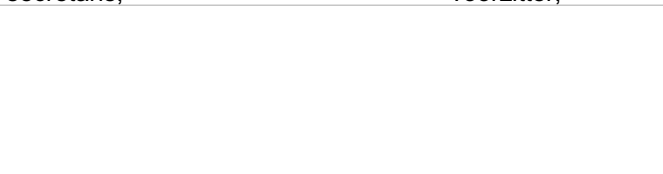
Werkking van de molenbiotooprapporten

In de molenbiotooprapporten zijn zoals gezegd de waarden van de 5 bestaande en de 6 nog aan te wijzen bijzondere molenbiotopen vastgelegd. De gedachte is dat de gemeenten hiermee worden gefaciliteerd. Zij krijgen hiermee een document in handen waaruit ze inspiratie kunnen halen voor het op een goede wijze inpassen van de molen met bijbehorende molenbiotoop als er sprake is van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen de molenbiotoop. En mocht de gemeente in de ogen van de provincie Zuid-Holland onverhoopt te lichtzinnig omspringen met de molenbelangen, dan kan laatstgenoemde een zienswijze indienen of een reactieve aanwijzing geven. Ze kan in dat geval haar standpunt mede onderbouwen op basis van de in de rapporten vastgelegde waarden. Echter, de gedachte achter de beleidswijziging is dat de gemeente en provincie vooraf afstemmen en in goed overleg streven naar oplossingen, waarbij enerzijds de stedelijke ontwikkeling verder vorm kan krijgen en anderzijds wordt gestreefd naar het behouden en versterken van de waarden van de molens en de bijbehorende molenbiotopen. Als dit in de toekomst werkelijkheid wordt, vervullen de rapporten daadwerkelijk hun beoogde functie en is er niet langer sprake van botsende belangen, maar van een integrale aanpak. Daarmee wordt mooi ingespeeld op de komst van de Omgevingswet.

Wij hopen u met deze brief een goed inzicht te hebben gegeven in het nut en de werking van de 11 molenbiotooprapporten en sturen u deze ter informatie toe.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Molenbiotooprapport De Valk Leiden
- Molenbiotooprapport De Maredijkmolen Leiden
- Molenbiotooprapport De Put Leiden
- Molenbiotooprapport De Herder Leiden
- Molenbiotooprapport De Nieuwe Veenmolen 's-Gravenhage
- Molenbiotooprapport De Laakmolen 's-Gravenhage
- Molenbiotooprapport De Hoge Tiendwegmolen Streefkerk
- Molenbiotooprapport De Sluismolen Streefkerk
- Molenbiotooprapport De Jonge Sophia Groot-Ammers
- Molenbiotooprapport A-1 Bleiswijk
- Molenbiotooprapport molen nr. 6 Moerkapelle